

Badevandsprofil for Ulbjerg Strand

Ansvarlig badevandsmyndighed

VIBORG
KOMMUNE

Viborg Kommune

Prinsens alle 5

8800 Viborg

Tlf.: 87 87 87 87

E-mail: naturogvand@viborg.dk

FYSISKE FORHOLD

Strandbeskrivelse

Stranden ved Ulbjerg er den nordligste badestrand i kommunen. Stranden er meget børnevenlig, da der er meget lavvandet - ikke dybere end ½ meter flere hundrede meter ud. Stranden har en 20 m bred sandstrand. Ulbjerg strand består af to badesteder, Ulbjerg Strand og Ulbjerg Klint med hver sin analysestation.

Badevandsbeskrivelse

Vandet er som regel klart og rent, og bunden er en blanding af sand og blød bund af tang.

Faciliteter

- ◆ P-plads
- ◆ Borde/bænke
- ◆ Skraldespande

Medlemsstat	Danmark
Kommune	Viborg Kommune nr. 791
DKBW nr.	L61
Stations nr.	255
Stations Navn	Lovns Bredning - Ulbjerg Strand
DKBW navn	Ulbjerg Strand
Hydrologisk reference	M
UtmX	519243
UtmY	6275510
Referencen Net	EUREF89
UTMzone	32

STRANDKLASSIFIKATION

I løbet af badevandssæsonen udtager Viborg Kommune rutinemæssigt kontrolprøver af badevandet, der analyseres for to såkaldte indikatorbakterier; E.coli og enterokokker. Bakterierne findes i tarmkanalen hos dyr og mennesker. Derfor er de et godt tegn på, at der

er sket fækal forurening af vandet – og dermed er der risiko for, at der er andre skadelige bakterier og virus i vandet.

Indholdet af de to fækale bakterier vurderes statistisk og klassificeres inden for fire klassifikationer, udmærket kvalitet, god kvalitet, tilfredsstillende kvalitet og ringe kvalitet. Klassifikationen Udmærket gives til badevande af bedst mulig kvalitet, hvor koncentrationen af fækale bakterier i badevandet er meget lav, mens klassifikationen Ringe gives til badevande, hvor koncentrationen af fækale bakterier i perioder er så høj, at der kan være en sundhedsmæssig risiko ved at bade i vandet.

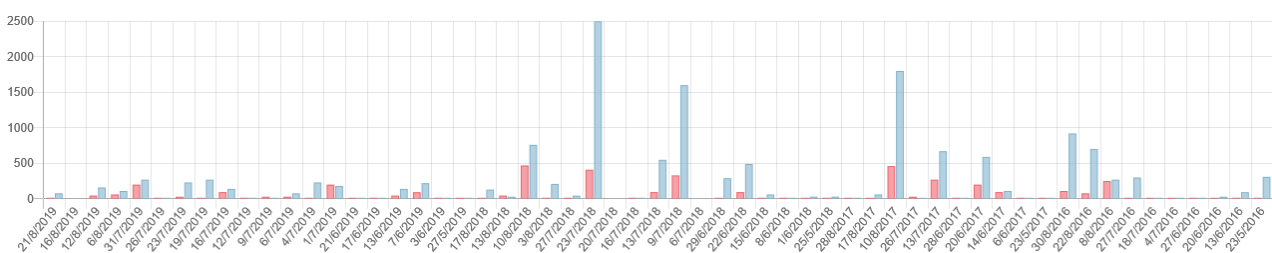
Badevandet ved Ulbjerg Strand er for 2019 klassificeret som: **Ringe**. Klassifikationen er foretaget på basis af badevandsprøver udtaget i den sidste 4-års periode, altså fra 2016 og til og med 2019. Strandens klassifikation revideres årligt inden badesæsonen begynder.

Badevandskvaliteten er ringe

I 2016 var stranden klassificeret som tilfredsstillende og i årene 2017-2018 var den klassificeret som ringe. Sidste år var der dog ekstroordinære gode målinger, men da klassifikationen beregnes over den sidste 4-års periode, blev gennemsnittet for E.coli lige over grænseværdien på 500 cfu/100 ml.

Figur 1: Beregningsgrundlæg for EU-klassifikation for 2019, Ulbjerg Strand. Grænseværdierne for E.coli er ≤ 500 cfu/100 ml og enterokokker ≤ 200 cfu/100 ml /PULS-2

Hvis tendensen holder, og der ikke bliver registreret forureninger ved stranden i år, er der mulighed for, at klassifikationen vil være forbedret for 2020.

GEOGRAFISKE FORHOLD

Stranden ved Ulbjerg ligger på den østlige side af Lovns Bredning i Limfjorden i Viborg Kommune.

Badestederne afgrænses af to vandløb. Ca. 500 mod Nord har Ulbjerg Møllebæk sit udløb. Ca. 250 m mod syd udløber Strøsand Bæk.

Naturbeskyttelse

- ◆ Området ved Ulbjerg Klint udgøres af § 3 beskyttet hede.
- ◆ Området nedenfor Ulbjerg Klint mod stranden udgøres af § 3 overdrev.
- ◆ Områderne nord og syd for Ulbjerg klient er § 3 beskyttet strandeng
- ◆ Ulbjerg Møllebæk og Strøsand Bæk er begge beskyttet efter § 3 i naturbeskyttelsesloven

Hele området er desuden udpeget som NATURA-2000 områder: EF-fuglebeskyttelsesområde nr. 14, Lovns Bredning og EF-habitatområde nr. 30, Lovns Bredning, Hjarbæk Fjord og Skals, Simsted og Nørre Ådal, Skravad Bæk

Opland og Spildevandsforhold

Ulbjerg by og Renseanlæg ligger i oplandet Lovns Bredning. Ulbjerg er kloakeret med både fælles- og separatkloak. Spildevandet renses på Ulbjerg Renseanlæg og ledes via en rørledning til en mergelgrav og fra mergelgraven ledes det videre til Limfjord.

Der er fire regnbetingede udløb i Ulbjerg by, hvoraf tre er fra separatkloakken. Et af disse har udløb til et bassin, hvor overfladevandet nedsives. De øvrige oplande afleder til Ulbjerg Møllebæk, som også modtager overløbet fra fælleskloakken, hvor der under kraftig regn kan ske overløb af opspædet spildevand til Limfjorden. Dette udløb og det ene udløb fra separatkloakken er forsynet med et sparebassin, hvilket betyder, at det sammenblandende spildevand og regnvand opsamles, så dette vand senere kan udledes til renseanlægget og ikke til Ulbjerg Møllebæk. Men under særlig kraftig regn ledes spildevandet direkte fra overløbsbygværket til bækken.

Det nære opland til badestederne præget af naturarealer. I baglandet er der en del landbrugsarealer.

HYDROLOGISKE FORHOLD

Lovns Bredning er et ca. 50 km² stort og indtil 9 m dybt farvand i Limfjordens sydøstlige del. Det begrænses mod nord af Lovns Halvø, langs hvilken et 1 km bredt indløb fra Hvalpsund forbinder det med Limfjorden nord om Lundø. Mod syd fører en rende mod Virksund. Lovns Bredning afgrænses mod øst af et bredt fladvand, hvis sandrevler går over i hævet havbund, især langs Lerkenfeld Ås munding.

Ulbjerg Strand ligger i hovedvandopland Limfjorden og i kystvandet "Lovns, Skive, Risgårde og Bjørnholms Bugt".

Tilløb/udledninger:

- ◆ Ca. 500 mod Nord har Ulbjerg Møllebæk udløb og afgrænser stranden mod nord.
- ◆ Ca. 250 m mod syd udløber Strøsand Bæk og afgrænser stranden mod syd.
- ◆ Udløb af rensed spildevand fra Ulbjerg renseanlæg udledes via rørledning og mergelgrav ca. 600 m nord for stranden.

Strømforhold

Både de lokale revlestrømme ved badestederne og havstrømmene ud for kysten er meget afhængige af vindforholdene og dernæst tidevandet.

Temperaturforhold

Vandtemperaturen i badevandsområderne ligger i sommerperioden på 15-22 grader.

Vanddybde

Ved stranden er der meget lavvandet - ikke dybere end ½ meter flere hundrede meter ud.

Salinitet

22-27 psu (Skive Fjord)

BADEVANDSKVALITET

Punktkilder til forurening	Vurderes kilden at kunne være årsag til forurening	Vurdering af risikoen for forurening fra kilden
Overløbshændelser fra fælleskloakerede områder	Ja, der er fælleskloakerede områder i det nære opland.	Overløbshændelser fra fælleskloakerede områder er oftest årsagen til kortvarige fækale forureninger af badevande som følge store nedbørshændelser. Det vurderes også at udgøre en risiko på denne lokalitet ved store nedbørshændelser.
Udløb fra renseanlæg pga. driftssvigt eller nødoverløb	Ja, der ligger et renseanlæg (Ulbjerg renseanlæg) i oplandet til badestedet.	Forurening fra renseanlæg pga. driftssvigt eller nødoverløb vurderes at udgøre en risiko for kortvarige fækale forureninger af badevandet ved Ulbjerg.
Udledning fra ikke-kloakerede områder	Nej, der er ingen ikke-kloakerede område i det nære opland.	
Udledning fra regnvandssystemer	Ja, der sker udledning fra regnvandssystemer i nærheden af badestedet.	Forurening fra udledninger fra regnvandssystemer vurderes ikke alene at udgøre en risiko for kortvarige fækale forureninger i badeområdet.

Gylleudslip	Nej, der ligger ikke gylletanke og større husdyrbrug tæt på badestedet.	
Tømning af toilettanke fra lystbåde	Nej, der ligger ikke en lystbådehavn tæt på badestedet	
Havbrug	Nej, der ligger ikke havdambrug i nærheden af badestedet.	
Klappladser	Nej, der er ikke en klapplads i nærheden af badestedet	
Diffuse kilder til forurening	Vurderes kilden at kunne være årsag til forurening	Vurdering af risikoen for forurening fra kilden
Udvaskning af næringsstoffer og pesticider fra oplandet	Ja, fordi der er landbrugsarealer i det nære opland.	Der vurderes at der vil ske udvaskning af både næringsstoffer og pesticider fra oplandet men ikke i et omfang der direkte giver problemer for badevandskvaliteten. Næringsstofferne kan påvirke algevæksten.
Andre kilder til forurening	Vurderes kilden at kunne være årsag til forurening	Vurdering af risikoen for forurening fra kilden
Fugle		
Algeopblomstring	Ja, fordi algeopblomstringer kan forekomme i næringsrige fjorde når der er rigelige mængder lys, næringsstoffer og varme til stede. Algeopblomstringer er et fænomen, der oftest opstår efter længere tids varmt, vindstille og solrigt vejr. Disse, for alger, optimale betingelser for vækst, kan forekomme fra april til oktober måned.	Det vurderes at der er risiko for at badestedet kan opleve problemer med alger.
Blågrønalger	Ja, efter en længere periode med varmt og solrigt vejr – typisk i sensommeren kan blågrønalger give problemer med badevandskvaliteten.	Det vurderes at der er en risiko for at badestedet kan opleve problemer med blågrønalger i sensommeren. Ved masseforekomster af blågrønalger kan koncentrationen af giftstoffer (cyanotoksiner) i

	Blågrønalgerne har en fordel overfor andre algegrupper idet de er i stand til at optage frit kvælstof.	vandet blive så høj, at det kan give ildebefindende hos badegæster og medføre død hos større dyr såsom hunde.
Tang	Ja, fordi makroalger (tang) kan rives løs ved hårdt vejr og skylle op på stranden og skabe æstetiske problemer for badegæster, og nedbrydningen af tykke måtter af tang kan give iltmangel. Det er til stor gene for badende og beboere, fordi det lugter så fælt. Opskyllet er oftest helt ufarligt for mennesker, men det gør stranden uæstetisk.	Det er risiko for at der kan forekomme opskylning af tang i badeområdet ved hårdt vejr og pålandsvind.

BADEVANDSKVALITET – VURDERING AF KILDER TIL FÆKAL FORURENING

Badevandskvaliteten ved Ulbjerg Strand har de senere år været meget svingende og bakterieindholdet har til tider været meget højt. Kravene til badevandskvaliteten har ikke været overholdt på Ulbjerg Strand de sidste år, og derfor er badestedet blevet nedklassificeret til "ringe". **På baggrund af klassifikationen som "ringe" fraråder kommunen badning på stranden i 2020 og indtil, den igen kan opfylde kriterierne.**

- Ca. 400 m nord for stranden har Ulbjerg Møllebæk udløb. Vandløbsnære arealer udgøres primært af landbrugsarealer, der ikke er i omdrift, herunder ekstensivt afgræssende marker.

Der er 2 overløbsbygværker, som har udløb til Møllebækken.

Overløbsbygværkerne aflaster kloaknettet og renseanlægget i tilfælde af, at de bliver overbelastede i forbindelse med kraftig regn. I sådanne situationer vil der blive udledt opspædet spildevand til Møllebækken, hvilket kan medføre en kortvarig forurening af badevandet ved stranden.

I tilfælde af, at der forekommer overløb fra bygværkerne, vil Viborg Kommune varsle om forringet badevandskvalitet ved Ulbjerg strand og Ulbjerg Klint, samt på kommunens hjemmeside.

Der er desuden 2 regnvandsudløb fra separatkloakerede områder i Ulbjerg by, heraf 1 med forsinkelsesbassin med nedsivning. Regnvandsudløbene kan i forbindelse med regnvejr, hvor regnen skyller bakterierne fra tage og veje, udlede høje koncentrationer af fækale bakterier til Møllebækken. Koncentration af fækale bakterier vil være størst i forbindelse med kraftig regn efter en lang periode med tørvejr.

Viborg kommune har i 2018 foretaget undersøgelser af bækkens bakterieindhold og konstateret høje bakteriekoncentrationer. Der er konkluderet, at fækale bakterier fra bækken påvirker badevandet ved stranden.

Viborg Kommune fraråder, at der bades i og omkring udløbet af Ulbjerg Møllebæk. Der er opsat skilte med: "Badning frarådes"

- Ca. 600 m nord for stranden er der udløb fra en mergelgrav. Mergelgraven forsinker og renses spildevandet, der kommer fra renseanlægget. De gennemførte undersøgelser af bakterieindholdet i mergelgravens tilløb og udløb har vist, at mergelgraven generelt har en høj renseseffekt. Men i perioder med meget kraftigt regnvejr kan udløbet fra mergelgraven medføre kortvarig forurening af badevandet.

Viborg Kommune fraråder, at der bades i og omkring udløbet af mergelgraven. Der er opsat skilte med: "Badning frarådes".

- Ca. 200 m syd for stranden har Strøsandbæk udløb. Vandløbsnære arealer udgøres primært af landbrugsarealer, der ikke er i omdrift, herunder ekstensivt afgræssende marker. Der er ingen overløbsbygværker eller regnvandsudløb til vandløbet. Målinger fra sidste år har vist, at Strøsandbækken kan have høje bakterietal i forbindelse med kraftigt regnvejr på grund af overfladisk afstrømning fra markerne i oplandet eller via dræn. Der er konkluderet, at fækale bakterier fra bækken i perioder med regnvejr kan påvirke badevandet ved stranden.

Viborg Kommune fraråder, at der bades i og omkring udløbet af Strøsandbækken. Der er opsat skilte med: "Badning frarådes".

FORVALTNINGSMÆSSIGE FORANSTALTNINGER TIL AT FOREBYGGE FORURENING

Fækal forurening - spildevand

- I 2019 blev der repareret et brud på udløbsledning fra Ulbjerg Renseanlæg.
- I 2018 blev der installeret en føler på overløbene, som giver alarm, når der sker overløb. Ved overløbshændelser sætter Kommunen skilte op ved stranden og informerer om dette på hjemmesiden.
- I 2018-2019 blev der undersøgt fejlkoblinger i udvalgte områder i Ulbjerg By, og der blev ikke fundet nogen.
- Hyppige målinger af badevandskvaliteten: badevandskvaliteten Ved Ulbjerg Strand og ved de 3 udløb vil blive analyseret 2 gange om ugen i løbet af badesæsonen.
- Kildeopsporing af årsag til forurening af Ulbjerg Møllebæk vil fortsætte – undersøgelse af Møllebækkens tilløb og drænvand ved bækken.

Hvis der skulle opstå forureninger ved stranden, vil der blive opsat skilte på stranden. Hold øje med skilte på stranden og med kommunens hjemmeside.

Blågrønne alger

Kommunen vil i badesæsonen følge med i udviklingen af alger og blågrønalger i Limfjorden. Ved kraftige opblomstringer nær kommunens strande vil der blive opsat skilte om badeforbud på de berørte strande.

Gode Algeråd:

- ◆ Hvis vandet er varmt og vejret er godt, kan der være alger i juli og august.

- ◆ Hold øje med skilte, der fraråder badning.
- ◆ Gå ud i vandet til knæene og kik på dine fødder. Hvis du ikke kan se dem, kan vandet være så fyldt med alger, at du ikke bør bade.
- ◆ Bad ikke ved kraftigt skum i vandet, det kan være algeopblomstringer.
- ◆ Hold børn og dyr væk fra skumdannelser på stranden. Det kan være døde alger.

VARSLINGSSYSTEM VED FORURENING

Ved forurening af badevandet der udløser et badeforbud vil der være:

- ◆ Skiltes med "Badning frarådes" på badestrand.
- ◆ Information på hjemmesiden.

REVISION

Badevandsprofilen er udarbejdet i forbindelse med badevandssæsonen 2015 og revideret i 2020.

Hvis badevand er klassificeret som "godt", "tilfredsstillende" eller "ringe", gennemgås profilerne jævnligt for at vurdere, om de forhold, som er beskrevet i profilen, er ændret. Profilen bør om nødvendigt ajourføres. Hyppigheden og rækkevidden af gennemgangen fastsættes i forhold til forureningens art og alvor. Den skal dog som et minimum opfylde bestemmelserne og finde sted med den hyppighed, der er angivet i følgende tabel.

Klassifikation af badevand	"Godt"	"Tilfredsstillende"	"Ringe"
En gennemgang skal finde sted mindst hvert	4. år	3.år	2.år